

Vážený pan
Ing. Erik Geuss, Ph.D.
ředitel České inspekce životního prostředí
podatelna@cipz.cz

V Praze dne 20. března 2021

Vážený pane řediteli Geussi,

Je to již 6 měsíců, které uběhly od průmyslové havárie, jež nemá co se týče rozsahu, závažnosti a dopadu na životní prostředí v České republice obdoby. V řece Bečvě někdo neznámými jedy (pravděpodobně kyanidy) otrávil několik desítek tun ryb a poškodil ekosystém celé řeky na několikakilometrovém úseku.

Dodnes nejsou známi viníci této havárie, ale bohužel ani jednoznačné kroky, které ČIŽP k jejich vypátrání a usvědčení podnikla. K špatné situaci se vyjádřila řada odborníků, kteří rozporují utajování informací a ne příliš kvalitní práci inspektorek a inspektorů.

Jedním z odborníků je profesor Ivan Holoubek, který pro Váš resort vypracovával znalecký posudek. Pan profesor na základě svých znalostí a zkušeností veřejně upozornil, že Vaši inspektoři odebrali vzorky nepřijatelně pozdě a zcela opomenuli aktuální odběry na klíčových místech. Včasné odběry u výpustí podezřelých průmyslových závodů byly nezbytné pro identifikaci pachatele.

Například u výpusti továrny DEZA byly vzorky odebrány až čtyři dny po havárii (24. září 2020): „*Můžeme říct na základě vzorků dvě věci: že na začátku ve vodě byl určitý obsah kyanidů a že se postupem času ředil. Udělali ovšem fatální chybu, že nešli proti proudu a neodebrali vzorky u všech výpustí. Ze vzorků se tedy prakticky nedá jednoznačně říct, kdo je na vině.*“

Znalec v oblasti environmentálního práva JUDr. Petr Svoboda¹ potvrzuje, že by informace o vyšetřování havárie měly být veřejné a že se Česká inspekce životního prostředí chová nepatřičně netransparentně: „*V daném případě a v současné době (tedy s odstupem téměř čtyř měsíců) je prakticky vyloučeno, že by zveřejnění informací o odebraných vzorcích z Bečvy či jejich podstatné — relevantní — části mohlo nějak myslitelně a reálně ohrozit řádný výkon veřejné správy, respektive vyšetřování. Odebrané a vyhodnocené vzorky jsou stabilní důkazy. Pokud už jednou byly řádně zachyceny a zaprotokolovány, tak se už nemění a prakticky nikdo je už nemůže ovlivnit.*“

Shodně se zmíněnými odborníky, vyjadřujícími se v kauze Bečva, i mnoha zástupci občanské společnosti, která je stávajícím průběhem kontrolní činnosti ČIŽP znepokojena, se domníváme, že Česká inspekce pro životní prostředí pod Vaším vedením fatálně selhává, a to nejen při vyšetřování havárie otrávené Bečvy, ale i při komunikaci s veřejností.

Dalším manažerským selháním je hromadný odchod zaměstnanců oddělení mezinárodní ochrany biodiverzity a CITES vedeného Mgr. Pavlou Říhovou. Za tímto hromadným odchodem stály nevyhovující podmínky ze strany vedení ČIŽP, a rovněž pak přímo Váš osobní přístup k tomuto špičkovému oddělení, které léta budovalo svými výsledky dobré jméno České republiky po celém světě².

¹ <https://denikreferendum.cz/clanek/32081-mame-pravo-vedet---zvednete-mlhu-nad-becvou>

² <https://denikreferendum.cz/clanek/32285-rozhovor-s-pavlou-rihovou-reditel-geuss-inspekci-zivotniho-prostredi-rozlozil>

Oddělení CITES vedené Mgr. Pavlou Říhovou se podílelo na odhalení desítek pokusů o nelegální vývozy živých zvířat nebo výrobků z nich, např. operace „Trophy“ – rozkrýtí ilegálního obchodu s tygřími produkty v ČR, operace „Rhino“ – černý obchod s rohy nosorožců, operace „Osseus“ – obchod se slonovinou, nosorožčími rohy a tygřími kostmi, operace „Lora“ – ilegální obchodování s papoušky. Tým oddělení CITES se zásadní měrou podílel i na odhalení nelegálních tygřích jatek v ČR v roce 2018.

Velmi dobře víte, že zachování týmu oddělení CITES v tehdejší složení bylo klíčové, mj. i z následujících důvodů:

- Šlo o jediný útvar v rámci ČIŽP i MŽP specializující se na obchodování s ohroženými druhy živočichů a rostlin. Vedoucí oddělení byla dokonce členkou expertní skupiny Interpolu pro wildlife crime.
- Odchodem týmu oddělení CITES bylo ohroženo fungování Stále zvláštní pracovní skupiny pro CITES, ačkoliv jde o jedinou meziřesortní skupinu zabývající se odhalováním wildlife trafficking v ČR. Vaším přičiněním Celní správa ztratila klíčového spolupracovníka pro pátrání po tomto druhu trestné činnosti.
- Rozpadem původního týmu CITES došlo pod Vaším vedením k přímému ohrožení letité, úspěšné a celosvětově oceňované práce v boji proti nelegálnímu obchodu s ohroženými druhy živočichů a rostlin. Pozice ČR byla dlouhodobě postavena na vysoké kvalitě, odborné erudici a osobní integritě odešlých členů týmu CITES, kteří byli pro mezinárodní společenství garanty pro vzájemnou spolupráci a jejich role je v tomto ohledu zcela nezastupitelná.

Musíte si být plně vědom, jak se situace kolem legálních i nelegálních chovů tygrů, lvů, medvědů a dalších velkých i malých ohrožených kočkovitých šelem v kategorii CITES zhoršuje.

Proto považujeme hromadný odchod zaměstnanců oddělení mezinárodní ochrany biodiverzity a CITES za Vaši vážnou chybu, která je navíc v přímém rozporu se zájmy a ochranou těchto ohrožených druhů živočichů a rostlin, jež jsou žádaným a výnosným artiklem v rámci nelegálního obchodu.

Vzniklou situaci, do které jste ČIŽP dovedl, a nekompetentnost, s jakou vykonáváte svoji funkci, již nelze nadále tolerovat.

Žádáme Vás proto, abyste přijal svou odpovědnost za nevyřešenou kauzu havárie na řece Bečvě a za rozpad oddělení mezinárodní ochrany biodiverzity a CITES a z pozice ředitele České inspekce životního prostředí odstoupil.

Tento dopis, prosím, považujte za otevřený.

S pozdravem

Daniel Vondrouš

ředitel

Zelený kruh, asociace ekologických organizací

+420 724 215 068

daniel.vondrouš@zelenykruh.cz